

Для поглиблення знань студентам пропонується не тільки базова, а й допоміжна література. Майбутні вихователі ознайомлюються з працями класиків та сучасних науковців. Література охоплює різні аспекти дослідження проблеми індивідуалізації в науці – психологічні, педагогічні, спеціальні. Для апробації запропоновано методичні матеріали (дворівневі конспекти занять) сучасних науковців та практиків.

Отже, навчальний зміст спецкурсу, різні форми роботи забезпечують опанування майбутніми вихователями знаннями й уміннями здійснювати індивідуалізацію навчання дітей дошкільного віку математики зокрема та переносити набутий досвід в інші сфери професійної діяльності.

1. Гончаренко С. У. Проблеми індивідуалізації процесу навчання / С. У. Гончаренко, В. М. Володько // Педагогіка і психологія. – 1995. – № 1. – С. 63–71.
2. Дрожжина Т. В. Підготовка педагогічних кадрів для роботи в системі педагогічної підтримки учнів / Т. В. Дрожжина // Засоби навчальної та науково-дослідницької роботи : збірник наукових праць. – Харків : ХДПУ, 2000. – Вип. 14. – С. 150–155.
3. Кузьменко В. У. Індивідуалізоване навчання і виховання в освітніх закладах : навч.-метод. пос. / В. У. Кузьменко. – К. : КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2003. – 112 с.
4. Михайлова Н. Квалификационные требования к педагогу, работающему в сфере педагогической поддержки ребенка / Н. Михайлова // Народное образование. – 1998. – № 6. – С. 115–118.
5. Рогановский Н. М. Каким быть дифференцированному учебнику / Н. М. Рогановский // Математика в школе. – 1990. – № 3. – С. 11–12.

The article deals with the problematic aspects of professional preparation of future pre-school teachers to organization of the learning process based on the individual approach. Various forms of work with students aimed at their practical preparations for the individualized teaching of maths of preschool children are shown.

Key words: *individual approach, theoretical and practical training of future teachers, lecture, practical classes, independent work, individual tasks.*

УДК 371.333.004(045)
ББК 74.580

Лариса Зданевич

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ НА ЗАСАДАХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Здійснено аналіз використання інформаційних технологій в навчально-виховному процесі на основі вітчизняного та зарубіжного досвіду. Висвітлено наукові підходи удосконалення якісного та доступного навчання в умовах інформаційного суспільства.

Ключові слова: *освіта, інформаційні технології, якість, медіаосвіта, телекомунікації, навчальний процес.*

Постановка проблеми. Застосування інформаційних технологій в освіті, як правило, зводиться до двох основних напрямів. Прибічники першого намагаються використовувати сучасні інформаційні та телекомунікаційні технології для включення в систему дистанційної освіти тих осіб, для яких інший спосіб взагалі недоступний.

Представники другого напрямку намагаються використати інформаційні технології для уточнення і зміни того, чого навчати і як навчати. Йдеться про освоєння змісту навчального матеріалу й оволодіння способами навчання в межах

традиційної денної форми. Використання інформаційних технологій, можливе в основному окремим особам, оскільки не для всіх вони є доступними [1].

Аналіз досліджень. Проблема використання інформаційних технологій у навчальних закладах досліджувалась всебічно зарубіжними вченими, а саме: К. Базелгетом, М. Маклюеном, Л. Мастерманом, Т. Сарлей, К. Тайнером, Ф. Шльосека та ін. Вони виокремили шляхи використання аудіовізуальних медіа в класі, розробили методичну концепцію медіаосвіти “Навчання із захопленням” та класифікували методи реалізації масмедійних навчальних курсів. Дослідження Г. Васяновича, Ю. Усова, С. Пензіна, О. Спичкіна, О. Федорова доводять роль медіа продукції у розвитку критичного мислення й уміння аналізувати її з різних поглядів.

Метою даної статті є аналіз причин і умов, які сприяють забезпеченню високого рівня якості й доступності освіти на засадах інформаційних технологій.

Основний виклад матеріалу... І. Зязюн зазначав, що цілісну інформаційну концепцію освіти можна зреалізувати лише за допомогою синтезу, де уміння молодою людиною критично мислити діалектично б поєднувалося з розвитком емоційно-почуттєвої сфери. Більше того, вчений вважає, що “...комп’ютерна інформація може бути найцікавіше художньо оформлена, подана у формі динамічного мультимедіапродукту, але живого спілкування, коли співбесідники сприймають один одного очима, коли не лише слово, але й інтонація, жест мають значення... Суб’єкт учіння завдяки комп’ютерній програмі спілкується з незнайомими розробниками: йому відкривається “дистанційний” доступ до думок і почуттів цих людей поза “співпереживаннями”. Пропонована інформація здатна пробудити думки і почуття учнів, але не здатна повернути ці стани зворотно – розробникам. Зворотний зв’язок реалізується лише формально. Управління процесом учіння, в результаті якого формуються нові знання й уміння, відбувається в автоматичному режимі” [4, с. 14].

Аналіз наукових досліджень довів, що новітній етап медіаосвіти характеризується розвитком нових форм представлення інформації, створенням сучасних бібліотек, модифікацією форм навчання, інноваційними структурами навчання. Розглянемо детальніше кожен цих форм. Сутність першої полягає в тому, що безпосередня “жива” або записана попередньо мультимедійна інформація передається з допомогою мережі Internet або інших телекомунікаційних засобів. Використання сучасних бібліотек дозволяє збільшити обсяг і ефективність реалізації інтелектуальних ресурсів. Мережа Internet у поєднанні з каталогами бібліотек забезпечує доступ до гігантського зібрання інформації, відкрита незалежно від відстані й часу. Зрозуміло, що такі бібліотеки не дають можливості повного доступу до інформації, яка в них зберігається, але їх роль надзвичайно вагома. Нагальною потребою є створення Internet-бібліотек з наочно структурованим наданням інформації. Для цього потрібно розробити спеціалізоване програмне забезпечення, яке полегшує викладачам і студентам пошук інформації в мережі Internet, подумати про те, яким повинен бути індивідуальний освітній простір, що включав би поряд із посиланнями на знайдені у бібліотеці джерела додаткові електронні ресурси (бази даних, моделюючі програми і т. ін.). Для продуктивної роботи такої бібліотеки, особливо для студентів, необхідно підготувати допоміжні сторінки, які містять оглядові та методичні матеріали, списки найбільш цінних джерел інформації (посилань Internet) із тієї чи іншої предметної галузі. Безумовно, корисно залучити не лише викладачів, але й самих студентів до підготовки таких сторінок Internet. Проте для цієї роботи вимагається певна підготовка в галузі створення Web-сторінок, яка

може бути реалізована, наприклад, у курсі інформатики при вивченні технологій Internet. Технології, які вибираються для створення бібліотеки нової форми, повинні бути достатньо універсальними, такими щоб дозволяли легко змінювати і розширювати всю систему, постійно вдосконалювати можливості роботи з інформацією для викладачів і студентів [3; 5].

Навчально-методична робота викладача передбачає вихід на новий рівень за рахунок створення у співробітництві зі спеціалістами в галузі педагогіки, психології та інформаційних технологій навчальних матеріалів нового покоління, що розміщуються в мережевій бібліотеці. Співпраця зі студентами, багатоаспектність створюваної продукції (бази даних, програми моделювання, програми для вірусних лабораторій, теоретичні огляди і списки посилань на джерела Internet), можливість отримання незалежної експертизи з боку багаточисельних користувачів Internet – усе це надасть навчально-методичній роботі дійсно нової якості.

Що ж стосується нових форм навчальних занять, то нині з'явилася абсолютно нова можливість асинхронної і водночас спільної роботи студентів і викладачів у режимі віртуальних семінарів і лабораторій. Для багатьох студентів такі форми роботи більш пріоритетні, ніж традиційні, оскільки дозволяють їм повніше розкривати свої можливості, працюючи за зручним для них графіком. Цьому активно сприяють створені дистанційні програми, курси, електронні посібники, розроблені за кредитно-модульною системою, система тестового контролю тощо [2; 6].

В. Олійником розроблено концепцію дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації працівників освіти, створено навчально-науково-виробничий комплекс “Академія дистанційної освіти”, якими користуються вищі навчальні заклади.

Аргументовано той факт, що у роботі зі студентами варто використовувати методи навчання, які активізують ставлення до змісту, що вивчається, й орієнтують на обговорення в режимі віртуальних семінарів, переписи електронною поштою з викладачем і студентами. Беремо до уваги думку Г. Васяновича, що мають бути вироблені чіткі єдині критерії оцінювання знань [2].

Ведучи мову про інноваційні технології освіти, зазначимо, що сьогодні для надання освіти додаткових можливостей, існуючий зміст освіти має бути підсиленним телекомунікаціями. Розвиток освітніх телекомунікацій утворює у педагогічному закладі відповідне комп'ютерне середовище, де безпосередньо відбувається самостійна пізнавальна діяльність суб'єкта навчання. Саме в ньому здійснюється пошук, перетворення інформації, набуваються нові особистісні цінності в автономній чи сумісній діяльності, що прямо не регулюється педагогом. Як зазначає академік І. Зязюн, самостійна пізнавальна діяльність у дидактичному комп'ютерному середовищі можлива у двох формах – автономній (особистісній) і кооперативній (колективній). Автономність у даному випадку розуміється не як ізолюваність, а як свобода цілепокладання і розподілу уваги між різними цілями, виокремлення основних цілей, як нерегламентована вибірковість поведінки [4].

Г. Васянович зазначає, що незважаючи на те, що менталітет студентів постійно змінюється і вони все глибше усвідомлюють свою долю відповідальності та потребу в отриманні якісних знань, на викладачів чекає відповідальна робота щодо формування активного ставлення молоді до самостійного здобуття знань [2].

Таким чином, констатуємо той факт, що сьогодні можливим є різноманітне бачення використання сучасних інформаційних технологій для підвищення якості та доступності освіти кожного студента. Існує спрощене, але, на жаль, поширене

уявлення, що все вирішує впровадження інформаційних і телекомунікаційних технологій, яким приписується дивовижна сила. У цьому випадку суспільству пропонується просте рішення: достатньо забезпечити навчальні заклади комп'ютерами і засобами телекомунікацій, щоб освіта як за порухом чарівної палички стала якісною, доступною і дешевою. Проте найкращі сучасні технології, що застосовуються викладачами і студентами, без адекватної реорганізації навчально-виховного процесу здійснюють деморалізуючий вплив і, просто кажучи, є марнотратними.

Висновки. Вважаємо, що актуальною проблемою є посилення відповідальності самого студента за результати навчання в ситуації, коли йому надається велика кількість можливостей вибору різноманітних форм навчання, необхідної інформації за умов дефіциту часу. За такої ситуації важливо допомогти правильно організувати режим навчальної діяльності з урахуванням індивідуальних здібностей і можливостей кожного студента.

1. Биков В. Ю. Інформатизація загальноосвітньої і професійно-технічної школи України: концептуальні засади і пріоритетні напрями // Професійна освіта: педагогіка і психологія. – К., 2003. – № 4. – С. 501–515.
2. Васянович Г. П. Морально-правова відповідальність педагога (теоретико-методологічний аспект): Монографія. – Вид. 2. – Львів: Львів. держ. фінансово-економіч. Ін-т, 2002. – 232с.
3. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: Навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти. – Вінниця: ООО “Планер”, 2005. – 366 с.
4. Зязюн І. А. Особливості педагогічної дії в комп'ютерному середовищі // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: Збірник наукових праць. – Львів: ЛДУ БЖД, 2006. – С. 3–8.
5. Козяр М. М. Інформаційно-телекомунікаційні технології в системі професійної підготовки фахівців цивільного захисту // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: Збірник наукових праць. – Львів: ЛДУ БЖД, 2006. – С. 6–13.
6. Ничкало Н. Г. Ключові напрями педагогічних досліджень з проблем використання інформаційно-телекомунікаційних технологій // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: Збірник наукових праць. – Львів: ЛДУ БЖД, 2006. – С. 21–29.

The analysis of the use of informational technologies in educational and training process has been carried out on the principles of home and foreign experience. Scientific approaches concerning the improvement of the system of qualitative and accessible education in conditions of informational society have been ascertained.

Key words: *education, information technology, quality, media education, telecommunications, educational process.*

УДК 371.13:316.475:159.964.21
ББК 74р 8

Катерина Лисенко-Гелемб'юк

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ САМОРЕГУЛЯЦІЇ У ПОДОЛАННІ МІЖОСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

У статті запропоновано бачення соціально-психологічного впливу саморегуляції особистості, особливо її функціонального призначення у розв'язуванні міжособистісного